Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imħallef Consuelo Scerri Herrera, LL.D., Dip Matr., (Can)

Appell Nru: 137 / 2020

Il-Pulizija

Vs

Norman Vella

Illum 16 ta' Ottubru, 2020.

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellant Norman Vella detentur tal-karta tal-identità numru 15190G, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli nhar l-10 ta' Marzu, 2019 ghall-habta ta' 09:30 hrs fi Triq l-Imgarr, Ghajnsielem, Ghawdex, waqt li kien qieghed jaghmel uzu minn motorcycle Reg. No.: JBI-294 Suzuki GSX:

1. Saq l-imsemmija vettura b'manjiera traskurata, perikoluza u bla kont;
2. Kif ukoll talli fl-istess data, hin, lok, u cirkostanzi b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti kkaguna hsara involontarja fuq il-vettura Reg. No.: DUB-100 Fiat ghad-dannu ta' Alfred Borg I.D. : 23656(G).

Il-Qorti giet gentilment mitluba li f'kaz ta' htija minbarra l-piena stabbilita bil-ligi timponi wkoll lill-imputat milli jottjeni licenzja tas-sewqan ghal zmien li l-Qorti jidrilha li hu xieraq.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali ta' nhar l-24 ta' Lulju 2020, fejn il-Qorti, wara li rat l-Artikoli tal-Ligi indikati, sabet lill-imputat hati tal-ewwel (1) imputazzjoni migjuba fil-konfront tieghu, izda fir-rigward ta' sewqan traskurat biss, u kkundannatu multa ta' mitejn ewro (€200.00).

In oltre, il-Qorti, wara li rat l-Artikoli tal-Ligi indikati, sabet lill-imputat Norman Vella hati wkoll tat-tieni (2) imputazzjoni migjuba fil-konfront tieghu, izda b'applikazzjoni tal-Artikolu 22 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta, illiberatu bil-kundizzjoni li ma jikkommettix reat iehor fi zmien sena (1) mil-lum.

Il-Qorti wisset lill-hati bil-konsegwenzi skont il-ligi jekk huwa jikkommetti reat iehor matul dan il-perjodu ta' libertà kundizzjonata.

Rat ir-rikors tal-appell tal-appellant Norman Vella, ipprezentat fir-Registru ta' din l-Onorabbli Qorti nhar il-11 ta' Awwissu 2020, fejn talab lil din l-Onorabbli Qorti jogħġobha thassar u tirrevoka d-decizjoni appellata, fis-sens illi tillibera lill-appellant mill-imputazzjonijiet kollha migjuba fil-konfront tieghu.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant.

Rat l-atti kollha tal-kaz.

Rat illi l-aggravji tal-appellant Norman Vella huma s-segwenti u cioè:-

Rat l-aggravju tal-appellant huwa wiehed car u manifest u jikkonsisti primarjament rigward l-apprezzament hazin tal-provi li kellha quddiemha l-Ewwel Onorabbli Qorti, partikolarment ir-rapport tal-espert nominat mill-istess Qorti u l-konkluzjonijiet relattivi.

Illi jirrizulta evidentement car illi s-sewwieq tal-vettura Fiat certu Alfred Borg, hareg minn fuq Stop Sign minghajr ma waqaf hekk kif kien obbligat illi jaghmel skond il-Ligi.

Min-naha l-ohra izda, l-kawza tal-incident giet spartita ugwalment bejn iz-zewg sewwieqa, partikolarment minkejja li l-esponenti kien kwazi baqa' sejjer id-dinja l-ohra, it-tort tal-incident gie attribwit bhala ugwali ghal dak tas-sewwieq l-iehor Alfred Borg li baqa' hiereg minn fuq Stop Sign minghajr qatt ma waqaf.

F'dan ir-rigward, huwa applikabbli dak li rriteniet l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fil-kawza fl-ismijiet **Jesmond Bonello vs Giulio Baldacchino** deciza fil-15 ta' Jannar, 1997 qalet illi: "... f'materja ta' determinazzjoni ta' responsabbilta' ghall-incident awtomobilistiku l-Qorti ghandha dejjem tiggudika a bazi ta' dak li jirrizultalha li kienet il-kawza prossima u immedjata tieghu u tapplika ghalih ir-regoli li s-sewwieqa kienu obbligati josservaw u jobdu. F'materja ta' sewqan huma r-regolamenti u t-tharis u l-ksur taghhom li jaddebitaw ir-responsabblita' u mhux l-ekwita' u gudizzju approssimattiv. Huma dawn ir-regolamenti li ghandhom jigu rigidament applikati. Dan biex jigi assigurat l-ordni, fir-rispett ta' l-istess regolamenti, li wahdu jista' jipprevjeni l-incidenti." (Ara wkoll il-kawza ***Amadeo Mea vs Carmelo Vella*** (A.C. 24 ta' Jannar 1966).

Skond paragrafu 213 tal-Kodici Ghat-Traffiku fit-Triq, 2001: *F'salib it-toroq jew ghaqda ta' triq principali ma' triq sekondarja, it-traffiku fit-triq sekondarja ghandu jaghti d-dritta lit-traffiku li jkun ghaddej fi, jew li jkun hiereg minn, it- triq principali".*

Illi mhux hekk biss izda minn fejn kien hiereg is-sewwieq l-iehor Alfred Borg hemm senjaletika ta' 'Stop Sign' fl-art, ovvjament ghaliex ikun hiereg go main road, flimkien ma' linja dritta oltre liem vetturi emergenti ghal fuq Triq l-iMgarr m'ghandhomx jixirfu qabel jassiguraw ruhhom li jista' jidhol fi triq principali minghajr ma jkun ta' ostakolu jew ta' perikolu ghal utenti tat-triq principali.

Fid-dottrina Ingliza[1] huma citati decizjonijiet tal-Qrati Skoccizi (Court of Session) li huma *loci classici* in materja[2] li jisiltu dawn il-principji[3]:

---

[1] The Law of Collisions on Land, Andrew Dewar Gibb, 1932 pagna 101; The Law Relating to Motor Cars, Mahaffy and Dodson, 1929 p 77; u Charlesworth The Law of Negligence, 1947, p 84-85

[2] Mc Andrew v Tillard 1909,S.C. 78; Robertson v Wilson 1912 S.C.1276; Mc Allister v Glasgow Corporation 1917 S.C. 430; M'Wair v Glasgow Corporation 1923 S.C. 397; Hutchinson v Leslie 1927 S.C. 95.

A driver approaching a main road from a side road must have his vehicle under such control as to be prepared for any traffic encountered there (Mc Andrew v Tillard). When coming from a side road into a main road, the driver of a vehicle should select such a moment as will allow him to enter the main road with safety (Charlesworth)

It is the duty of side road traffic to give way to traffic proceeding along the main road (Robertson v Wilson)

The duty of a driver whose course is calculated to disturb the ordinary stream of traffic on a road is of a higher order. The more risky and difficult the manoeuvre is, the greater the duty incumbent on the driver. In the sense, therefore, that turning out of a side-road into a main road is more difficult that continuing a main road, the side-road's driver is higher (M'Nair v Glasgow Corporation; u *Hutchinson v Leslie)*

U skont il-gurisprudenza Maltija, hemm prezunzjoni *iuris tantum* li s-sewwieq fit-triq principali mhux responsabbli ghall-incident. F'**Anthony Cassar vs Joel Hili** – 26.04.2006 Qorti tal-Appell (Onor. Philip Sciberras) inghad hekk: "[m]inn dawn il-principji u konsiderazzjonijiet kollha titnissel certament il-presunzjoni, li tibqa' dejjem s'intendi *juris tantum* illi l-*main road user*, una volta kellu d-dritta, kellu jitqies li ma kienx responsabbli ghall-incident sakemm is-*side road user* ma jippruvax illi l-*main road user* seta' jigi kwalifikat bhala *main road abuser*. Dan ifisser illi kien jinkombi fuq il-konvenut illi jgib prova adegwata li l-kawza prossima tal-kollizjoni kienet ghal kollox jew in parti dovuta ghan-negligenza fis-sewqan tal-*main road user*, inkella, jekk ma jirnexxielux jaghmel dan, il-*main road user* jibqa' sostenut mill-precitata presunzjoni. Ara **Cecil Ellul vs Joseph Muscat**, Appell, 6 ta' Ottubru 1999."

Kien ghalhekk jinkombi fuq is-sewwieq tal-vettura l-ohra li ma johrogx oltre l-linja indikata u ma jostakolax il-via karreggjabbli ta' vettura ta' certu daqs. Indubbjament fil-kaz taht ezami, Alfred Borg, b'mod inkonsult u traskurat, saq oltre l-linja indikata bi

[3] Kif ikkwotati fis-sentenza importanti *Il-Pulizija vs Anthony Galea, Appell Kriminali, W. Harding 5 ta' Settembru 1953 Kollezz XXXVII.iv.1137*

Stop Sign, billi emerga u kiser il-linja tat-traffiku tal-appellant bil-konsegwenza li kkawza l-incidenti. Illi jinghad ukoll li jidher dettaljatament car li l-istess Alfred Borg anqas biss hares lejn in-naha ta' fuq hekk kif indikat fil-video mehud mis-CCTV camera li hemm fuq il-post.

"L-obbligu tieghu kien illi jieqaf zoptu ***wara l-linja indikata ma' l-art bhala l-limitu li oltre minnha hu ma setax isuq jekk mhux wara li jkun assigura ruhu li t-triq principali kienet ghal kollox 'clear'.*" – **Aldo Cutajar -vs- Charles Magro**, Appell, sede Inferjuri, 27 ta' Ottubru 2000.

Rat id-digriet taghha tat-2 ta' Ottubru 2020 fejn stidnet lill-partijiet *ex ufficcio* sabiex iwigbu dwar jekk is-sentenza moghtija minn l-ewwel Qorti hiex nulla jew le stante li l-ewwel Qorti naqset li tippronunzja ruhha dwar l-akkuzi ta' sewqan perikoluz u bla kont.

Rat in-nota tal-appellant prezentat fir-registru ta' din l-Onorabbli Qorti nhar it-12 ta' Ottubru, 2020 fejn jaqbel li hemm nuqqas fis-sentenza appellata stante li d-dettami tal-artikolu 382 tal kap 9 tal-ligijiet ta' Malta ma gewx segwiti.

Rat in-nota tal-Avukat Generali datat 6 ta Ottubru 2020 fejn stqarr li l-akkuzi ta sewqan traskurat u sewqan perikoluz u bla kont kollettivament jiffurmaw l-ewwel imputazzjoni u ghalhekk fil-fehma tieghu l-ewwel Qorti ppronunzjat ruhha kjarament fir rigward fejn instabet htija u ghalhekk fil-fehma teighu is-sentenza ma hiex nulla.

Ikkunsidrat.

Jinghad li l-appellant tressaq il-Qorti akkuzat talli saq b'manjera traskurata perikolu u bla kont u talli fl-istess data hin lok u cirkostanzi b'nuqqas ta' hsieb u bi traskruagni jew b'nuqqas ta hila jew professjoni teighu jew b'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti kkaguna hsara involontarja fuq il-vettura numru ta' registrazzjoni DUB 100 Fiat ghad dannu ta Alfred Borg. Illi ghalhekk l-appellant kellu erbga akkuzi ghlakemm huma enumerati bhala tnejn u dan ghaliex kuntrarjament ghal dak li stqarr l-Avukat Generali fin-nota tieghu is-sewqan ta' bla kont traskurat u perikoluz huma tlett akkuzi distinti minn

xulxin fejn l-Qorti tista issib htija fil-konfront ta' wahda biss minnhom kif del resto kien dan il-kaz. Ghalhekk f' kaz li issib htija fil-konfront ta' akkuza partikolari trid imbaghad tillibera lill-istes appellant mill-kumplament tal-akkuzi.

Illi skond gurisprudenza kostanti ta' din il-Qorti n-nuqqas li jigi rispettat strettament il-vot tal-ligi fl-artikolu 382 jimporta n-nullita' tas-sentenza appellata. Dan ghaliex dan-nuqqas jammonta ghal nuqqas ta' formalita' sostanzjali fis-sens tal-artikolu 428 (3) tal-Kodici Kriminali. F' kaz simili dan jintitola lil din il-Qorti li thassar is-sentenza appellata. (ara f' dan is-sens l-Appelli Kriminali : "**Il-Pulizija vs. Paul Cachia**[4]" ; "**Il-Pulizija vs. Joseph Zahra**[5]" ; "**Il-Pulizija vs. Benjamin Muscat**[6] " "**Il-Pulizija vs. Donald Cilia** [7]", "**Il-Pulizija vs. Mark Portanier** [8]"; "**Il-Pulizija vs. John Axiaq et**[9] "; "**Il-Pulizija vs. Stefan Abela** [10]" u ohrajn).

Illi gie ritenut ukoll li l-Qorti tista dejjem tirrileva tali nuqqas "*ex officio*" (kif ghamlet din l-istess Qorti ghalkemm ma hemm ebda aggravju dwar dan. (ara. App.Krim. "**Il-Pulizija vs. Anthony Zahra**[11] "; "**Il-Pulizija vs. Vincent Cucciardi**[12] " u ohrajn).

Jinghad li hu mehtieg li fis-sentenza taghha l-Qorti tiddikjara htija ta' reati partikolari u wara tghaddi biex taghti l-piena idoenja ghal dawk ir-reati li instab hati taghhom. B'hekk il-Qorti trid tindika ir-reati li taghhom qed tinstab htija u tati l-piena ghal dawk ir-reati li taghhom instab hati wara li issemmi l-artikoli tal-ligi appositi. F'kaz li din il-Qorti mhix ser tapplika piena minkejja li ssib htija dwar xi reat u tal volta tapplika xi artikoli tal-kap 446 tal-ligijiet ta' Malta hija ghandha issemmi ir-reati li dwarhom ser tkun ser tapplika l-artikoli naxxenti mill-kapitolu 446 tal-ligijiet ta' Malta proprju ghal

---

[4] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-25 ta' Settembru 2003
[5] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar id-9 ta Settmbru 2002
[6] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar l- 24 ta April 2002
[7] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-14 ta Settembru 2004
[8] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar id-19 ta Mejju 2005
[9] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-2 ta Frar 2006
[10] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-26 ta Mejju 1994
[11] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-6 ta Jannar 2005
[12] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-6 ta Jannar 2005

dawk ir-reati billi isemmihom u tiddistingwhom mir-reati li dwarhom inghatat piena ta multa jew prigunerija .

F'dan ir-rigward din il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza moghtija fl-ismijiet **'Il-Pulizija (Spt. Pierre Micallef Grimaud) Vs Joseph Agius'** [13]fejn inghad li:

"………Ovvjament la l-Qorti hija marbuta illi taghti l-fatti li taghhom l-appellant ikun gie misjub hati, tfisser illi ghandu jkun hemm id-dikjarazzjoni ta' htija ghax altrimenti huwa inutili li ssemmi l-fatti. In-nuqqas ta' dikjarazzjoni ta' htija twassal ghal nuqqas ta' formalita`sostanzjali bhal ma wkoll hija suggetta ghall-istess censura n-nuqqas ta' dikjarazzjoni ta' x'hix l-akkuzat qed jinstab hati.

Ghalhekk peress illi l-ewwel sentenza hija karenti minn dawn l-elementi din il-Qorti m'ghandhix triq ohra hlief illi tilqa` dan l-aggravju, tiddikjara s-sentenza ta' l-Ewwel Qorti nulla u bla effett u tordna illi l-atti jigu rimandati lill- Ewwel Qorti sabiex tinghata sentenza skont il-ligi"

Fis-sentenza fl-ismijiet **'Il-Pulizija (Spettur Carmelo Bartolo) Vs Stephen Bonsfield'** [14]gie kkunsidrat li:

'Fil-kaz in ezami, l-Ewwel Qorti f' ebda hin ma ddikjarat espressament ta' x' hiex kienet qed issib lill-appellant hati w ghalkemm "passim" fis-sentenza appellata kkummentat dwar kif skondha graw il-fatti, b' mod li wiehed jista' jkollu indikazzjoni vaga ta' x' hiex seta' nstab hati, dan jibqa' alkwantu incert, partikolarment meta ssir riferenza ghall- artikoli citati millQorti bhala l-artikoli li suppost jikkontemplaw ir-reati li taghhom suppost instab hati, li in parti huma differenti minn dawk indikati mill-Avukat Generali w huma jew inezistenti jew manifestament mhux relatati mall-kaz. Meta l-ligi isemmi li l-Qorti "ghandha tghid il-fatti li taghhom dan ikun gie misjub hati", dan ma jfissirx li dan il-vot ikun sodisfatt bil-fatt li lQorti tkun ghaddiet in rassenja – anki b' mod ezawrjenti bhal f' dan il-kaz – il-provi. Imma dan ifisser li l-Qorti trid

[13] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-15 ta' Marzu, 2012 (Appell Kriminali Numru. 171/2011)
[14] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar is-27 ta' April, 2006 (Appell Kriminali Numru: 327/2005)

tghid ezattament u espressament ta' liema reati sabitu hati billi tghid fil-qosor f' hix jikkonsisti r-reat li rrizulta pruvat.'

Illi fis-sentenza fl-ismijiet **'Il-Pulizija Spettur Arthur Mercieca Vs Keith Pace'** [15]gie kkunsidrat li:

'Illi mill-atti jirrizultaw zewg imputazzjonijet migjuba fil-konfront tal-appellant u cioe' dawk tas-serq u tar-ricettazzjoni li huma alternattivi wahda ghall-ohra. Illi ghaldaqstant, meta l-Ewwel Qorti ghaddiet biex tinfliggi l-piena minghajr dikjarazzjoni dwar liema minn dawn iz-zewg reati kienet qed tinstab htija u dan iwassal ghal nullita' fis-sentenza appellata billi listess hija nieqsa minn dikjarazzjoni dwar ili fatti li dwarhom huwa qieghed jinstab hati u allura ma jirrizultax car ghal liema reat qed tirrizulta tali htija.'

Illi f'dan il-kaz jidher li l-ewwel Qorti sabet lill-appellant hati ta' sewqan traskurat u talli ikkaguna hsara involontarja fu qil-bvettura tal ghamla Fiat ghad detriment ta Alfred Borg pero dwar l-akkuzi ta sewqan perikolu u bla kont ma qalet xejn minkejja li ccitat l-artikoli tal- ligi fir- rigward ta' dawn iz-zewg reati fis-entenza taghha.

Din il-Qorti tenfasizza li l-Qrati ghadhom jaderixxu ruhhom skrupolozament mad-dispost tal-artikolu 382 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, in-nuqqas li jsir dan qieghed iwassal ghal dewmien inutli tant li qeghdin jigu annullati numru ta' sentenzi bil-konsegwenza li numru ta' kawzi qeghdin jintbaghtu lura lil Qorti tal-Magistrati biex terga tinghata s-sentenza filwaqt li f'xi waqtiet il-Qorti tal-Appell Kriminali qieghda wara li tannulla s-sentenza appellata, tghaddi biex tiddeciedi l-kawza mill-gdid kif sejra taghmel din il-Qorti minflokk taqdi l-irwol taghha ta' Qorti ta' revizjoni.

Ghal dawn il-motivi, din il-Qorti qieghda ex officio tannulla s-sentenza appellata

[15] Deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-21 ta' Jannar, 2016 (Appell numru: 342/2015)

moghtija fil-konfront tal-appellat Norman Vella u wara li rat l-artikolu 428(3) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta sejra tiddeciedi mill-gdid il-kaz fil-mertu wara li taghti opportunita lill-partijiet jittrattaw il-mertu tal-kaz.

(ft) Consuelo Scerri Herrera

Imhallef

Franklin Calleja

Deputat Registratur